

6. Apr. 1842

FAKTA

Dato:

6. Apr. 1842

Sidetal:

Dagbog A, side 11-13

Dagbogens placering:

Det kgl. Bibliotek NKS 4201, I, 4°

Trykt udgave:

Mogens Lebech (red.): Et Aar af mit Liv, København 1967, s. 56-58; Jesper Svenningsen (red.): Seks år af et liv. Johan Thomas Lundbye – Dagbøger om tro, skæbne, kunst og kærlighed, København 2018, s. 59-62

TRANSSKRIFTION

6 April.

Smaa Graaspurve sidde i Træet udenfor mit Vindue. Lille Fugl! Du har Din lille lune Rede, hvor Din Mage ligger paa de smaae Æg – Snart kommer Foraaret, da pippe Ungerne ud og Du skal glad flyve ud at hente Næring til dem. Lille Fugl! Du er lykkeligere end jeg.

[i margin et let farvelagt rids af en fugl på en kvist]

Om Aftenen.

Jeg talte før med Krebs¹ om den danske Natur, da fremsatte han disse Lignelser: Sjælland, det er en yndig Idyl – Fyen ligner en Efterligning af Idyllen; man sporer der for meget Menneskehaanden og selve Landet har ikke saa megen Character. Sjælland •12• ligner en af disse elskelige Kvinder, hos hvem vi ikke see Spor af den haarde Kamp mellem Lidenskab og Pligt, det er som Halvdelen af deres Sjæl var i Evigheden hvoraf de ere udsprungne, Halvdelen i Evigheden, hvortil de stunder. Altid er deres Pande klar, deres Væsen mildt og yndigt og de forstaae at medde[le] deres Ro til deres hele Omgivning (saadan er hun) de ere sjeldne, lykkelig den, der eier en saadan Qvinde, han eier Noget af det Yndigste paa Jorden. Jylland, Grændseegnene mellem Øst- og Vestlandet ligner de faldne Sjæle, hvis mægtige, brusende Lidenskaber har styrtet dem i en voldsom Kamp, hvoraf de først seent og med Møie ville reise sig; men Heden, den er som de dybe, af Naturen stedmoderligt behandlede Væsener om hvem vi sige: hvor han er uelskværdig, mørk og frastødende og kold; men lærer man ham at kjende ret [overstreget: til gaan] tilbunds, da vil man see det yndige Liv, der rører sig i ham og vi vilde gjenkjende Afglandsen deraf i de ydre barske Træk og med Forbauselse sige: han er smuk. – Hvem indrømmer ikke det, der har læst Steen Blicher og opfattet ham eller reist over disse mægtige Lyngbakker med sparsomt tildeelte Blomster, men Blomsterne er der dog og i Dalene flyde de yndige Bække med de grønne Bredder. Jeg har kjendt saadanne Mennesker; Skovgaard er af dem. Hans Barndom og Ungdom er henrunden i det nordlige Sjælland i Egnen ved Tisvilde, det er som [overstreget: noget af] Naturen der har præget sit Mærke i hans Træk, der ere skarpe, hans Holdning er fortrykt som Birkernes der i Hegnet; men kjender man ham nøie, vil man finde et sjældent kjærligt Gemyt i ham og et rart Udtryk i hans blaae Øine. – Jeg gik iaften ud til Kalkbrænderiet; det var det yndigste Foraarsveir man kan tænke sig. Jeg blev ret saa vel til mode, gik glad hjem og skrev til Lorenz.² Der er noget Tilfredsstillende i at leve saaledes •13• i sit Hjem, som jeg nu et Par Dage har gjort; jeg gaaer for meget ud; men det kommer af den Uro, der er i mig, saa jeg trænger til Adspredelser, jeg havde ellers ikke holdt det ud, da mit Humeur for en Maanedstid siden var saa daarligt. – Hvorfor kan jeg nu ikke slaae Alt af Hovedet og kun tænke paa det store Maleri,³ jeg idag har gjort det første Grundtræk til – jeg kan det ikke endnu. –

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

¹ Frederik Krebs (1814-1881), læge, stiftsfysikus og nationaløkonomisk skribent.

² Antagelig Lundbyes brev til Lorenz Frølich, dateret 6., 13. og 18. marts samt 8.-9. april 1842, Det Kgl. Bibliotek, NKS 3386 kvart.

³ En dansk kyst, Statens Museum for Kunst, KMS412 (Karl Madsen: Johan Thomas Lundbye 1818-1848, København 1949, nr. 134).

der siges sætter mig, og skal da ligesom iffer gennemgaae en
en slaaet Periode, inden jeg kan gaae mig igjen. Ty vil nei-
gine Aft paa herde, om ingen Bemærkning skulde være, at
hvi har gjættet mig en Menneclighed; dog jeg ved ingen som
saa skæbnet til at observere Alene end mig. Lad det gaae
sin naturlige Gang, og vi er jeg ja vel i en Hælling, hvor jeg
kan ad villes mine Kræfter: skulde den Lykke forvinder mig,
at jeg maer mit Onske, mit inderligste Onske, da skal
det sigke angives mig til fordeligt Tid, hvor jeg med
Berøselser, er da for herved Skjæde - maer jeg det ikke, da er
det jo Blyt at bare Medgang, som er Maer. Saa Kræfterne
saa og i Medgang. Ty kan ikke Tanke mig at en Ting, og
saa naturlig har aarværende skulde berørte Navnet og vilde for
teralede, nei, seadant er ikke mit Gemint hvor jeg, og dog,
det vil blive vægt at glemme herde, skive herde, og har her
saa inderlig hvor, og man Tiden vil vise mig, hvad Kraft jeg har
til at bare lang, Tiden den lader hjertigt, og dog er et glædetent
Lig vægt, men det skal endes, Jorden skal vilde vægt paa det
to Blyt og Hjertet skal paa Ford, - i denne Tanke er der dog
Maer. - Julevis! Du gik tidligt til et heere Mjæen, indend Jule
og Jule harde herit Dig, ja, lykkelig er Du visselig. Vi som
bleve tilbage have endnu utvungen Skid at gennemgaae,
hvor vi let kunne ligge under, thi Kræfter til et vordstaa
det Under en vinge, Jule vægt sig af sine gode Jule
6 April.

11.

Smaa Graaspurve sidde. Toet inden mit vindue. Lille Fugl!
Du har Din lille Lure Rede, hvor Din Mager ligger paa de smaa
Aeg - Saa kommer Foræret, der pigger Lugerne ind og Du skal
glad fluge ind at hente Næring til dem. Lille Fugl! Du er
lykkeligvis end jeg.

Om Aftenen.

Jeg talte for mig selv om den danske Nation, der som alle kan se
Sjælland, det er en god og Fjæll - Tyen ligner en Fjæll
bygning af Pøyllen, man spores der for meget Menneclighed
og selve Landet har ikke den samme Character. Sjælland

12.

lyner et af disse elskelige Kvindes, her huser vi ikke see Spiet af
den heerde Kamp mellem Evenskab og Pligt, det er som Hæ-
delen af deres Sjæl var i Evigheden hvorpå de ere indsprængt
med Høfligheden i Evigheden, hvortil de staaer. Altid er deres
Sandskaber, deres Baser midt og gjentigt og de forestaa et mid-
de deres No til deres hele Omgjøring (saadan er him) de ere
sjældne, lykkelig der, der er en sådan Grunde, her er et Nøgt
af det Hødigste fra Jorden. Jylland, Jordsægnene mellem det
og Vistlandet ligner de fælles fjæle, hvis mægtige, træende
Evenskab har styret dem i en voldsom Kamp, hvor of de
fant seent og midt Måne ville reise sig; men Høden, den
er som det dybe, af Naturen sted medmødt behandlet. Værene
om hvem vi sige i hvar her er indvandin, mørk og frast.
Sonde og Kald, men lærer man ham at Værende net til gaae
til hende, da vil man see det gjedige Liv, det vore sig; han
og vi ville gjentjende Afplandsen doret; de yde hørte taat
og med Ferdenselen sige: han er smukt. - Hjem indvæn
mer ikke det, der har last Steen Blicher og opfattet ham eller
reist over disse mægtige Ljngbakker med spersant til
Sædte Blomster, men Blomsterne er der dog og i Salene
fljeds de gjedige Bakke med de grønne Brødder. Jy har
kjendt saadanne Monnesker; Høvgærd er af dem. Hans
Barndom og Ungdom er hen runden i det nordlige
Jylland i Egen ved Tisenide, det er som noget af Naturen
der har prægt et Mark i hans Træk, der ere skarpe,
hans Hølvning er fentrikt som Biskernes der i Høz
net; men kjender man ham noie, vil man finde
et sjældent kjærligt Gjæmgt i ham og et rest Hølvning i
hans kles Døner. - Jy gik i often ind til Hølvning.
net; det var det gjedige Forears var man kan t denke
sig. Jy blev net saa ind til mæde, gik glad hjem og skrev
til Lørens. Det er noget tilfældes stillende i et leve sæledes

i sit Hjem, som jeg min. A Par Daz, har gjort, jeg gaar for mig og
id; men det kommer af den Hrs, der er min, saa jeg trænger til et
snydeløst, jeg havde ellers ikke holdt det ud, og mit Hjemmer for
en Maanedes Tid. Den var saa saarligt. Hvorfor kan jeg min ikke
slaa det af Hovedet og kun tænke paa det store Maleri, og idag har
gjort det første Grundtræk til — jeg kan det ikke end mere.

Mandag 11 April

I Lørdags Aften gik jeg gennem Charlottenlund til Jagersborg. Mange
Afters sanna Blomster ere alt udsprungne trods den kalde Luft. Englene
sang i og stundede til og lyttede til disse smagløse Flertoner, hvorved Drossen
tenkedes forrest; jeg tænkte paa, hvor tit jeg paa det gamle Frederiks værk
havde lyttet til disse Toner, naar jeg gik i Lunden ved min Faders Haves, og
Dragsalerne. saa: de hvide Græser; der naar de saa uforstyrrede, og mest
efter Nogen eller i smukt Gravværk sang de da, eller slog, for de sandheds af
sunde Toner kan man vel ikke kalde Sang, det var som de talte til Mager,
der var skilt i Løvet. Dengang harmonerede det bedre med min Herrens
end mig; men dog var det usigtlig velgjørende for mit syge Sind, at høre de
kjære Toner, saa de hørte smagløse, mørke med den gyldne Glæde i Vest;
hvor Løven gik ned. Naturen har noget mere, noget hvidere end Alvor, den
har Ro — og det er vel derfor, den indvirkning saa magtig Virkning paa de stak-
kede traule Mennesker med deres tusinder Løve og Rødder og græs.

12 April

Man er sig; her mekket holdt sig inde. For jeg ikke havde kendt. Og id
har vist; jeg tænke kun paa hende og hvar ganske usikkert til mit Arbeid
Guldt søgte for tiden her hos mig. Deres Malerier mangler Nøgt for at tilfælde,
man naar ejers Følelse og mærksom paa det smukke i Deres Arbeiden, der
saa at blive lidt forliden, saa kommer det. Man vidste ikke, hvor disse Ord
slog mig. Men der var i Toner Nøgt, som gjorde, at jeg måtte tro den det
hede Bjerglyden langsom med det Alvor, og forlængere: De men saa at hvar
fuldt eller de Ord vare mig grundigt imod, min da jeg vilde ansee det for en stor Lykke
at se og høre hende hos mig, og end mere hos hende, der har givet mig at
sig vilde gifte sig. Det har hende virkelig fortalt mig, angang, og dag kan
ikke opgive Hædet om at inde hendes Hånd. Det Bjerglyden og mine da
heller Navn og Glæde, da man der ejers mig lykkelig, denne Kængel efter
magt. Uopretteligt kan sandelig ikke gjøres det. — Mit sidste Brev til min
nu mere sikkert have haaret Paa af min uslykkelige syge Stemning; hende
man har forstaaet det, og længe efter Brev fra hende, den Nedsigelse.